

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра культурології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

_____ Лариса БАЛЬ-

ПРИЛИПКО

"__" _____ 2026 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

культурології

Протокол №__ від "__" _____ 2026 р.

Завідувач кафедри

_____ Ірина МАЙДАНЮК

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Нутриціологія здорового харчування»

_____ Швець Олег Віталійович

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ЕТНОКУЛЬТУРОЛОГІЯ

Галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Спеціальність І9 Громадське здоров'я

Освітня програма Нутриціологія здорового харчування

Факультет харчових наук, нутриціології та управління якістю

Розробник: Майданюк І.З., д.філос.н., проф., зав.каф., Пузиренко Я.В., к.філол.н., доц.,

доц., Сидоренко І.Г., к.філос.н., доц., Головата Н.А., к.іст.н., викл.

Київ - 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Програма дисципліни передбачає ознайомлення студентства з етнокультурологією як наукою, що вивчає традиційний тип культури, соціальний і культурний досвід етносу, закріплений в традиціях, звичаях, народному мистецтві. Навчальна дисципліна дасть змогу студентству отримати знання про особливості української етнічної та національної культури; орієнтуватися в культурологічних та мистецтвознавчих термінах і поняттях та аналізувати твори мистецтва; усвідомити місце і роль української культури у світовому культурному процесі, а також сприятиме розвитку духовного світу студентства. Освітня програма спрямована на формування у здобувачів знань про етнокультурне різноманіття, традиції, звичаї та культурні особливості харчування різних народів світу. Особлива увага приділяється традиційній українській культурі, історії харчування, гастрономічній спадщині, народним уявленням про здоров'я та ролі етнокультурних чинників у формуванні харчової поведінки населення. Вивчення дисципліни сприяє розвитку міжкультурної компетентності, здатності враховувати культурні, релігійні та регіональні особливості харчування під час професійної діяльності нутриціолога та формуванню поваги до культурного різноманіття і принципів здорового способу життя.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Першого (бакалаврського) ОП
Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Спеціальність	I9 Громадське здоров'я
Освітня програма	Нутриціологія здорового харчування
Факультет/ІНІ	Факультет харчових наук, нутриціології та управління якістю

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	3
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	-
Семестр	1	-
Лекційні заняття	15 год.	-
Лабораторні роботи	-	-
Практичні, семінарські заняття	15 год.	-
Самостійна робота	60 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	-
Форма контролю	Екзамен	-

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: Мета дисципліни «Етнокультурологія» для спеціальності «Нутріціологія» полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти системи знань про етнокультурне різноманіття, традиції та звичаї народів світу, особливості культури харчування й гастрономічної спадщини, а також розвитку міжкультурної компетентності та здатності враховувати етнокультурні, релігійні та регіональні особливості харчової поведінки населення під час здійснення професійної діяльності у сфері нутріціології та формування принципів здорового способу життя.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Етнокультурологія» (за їх наявності) ОК11 Університетська освіта, ОК14 Історія Української державності

Набуття компетентностей

ЗК2 — Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4 — Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6 — Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК9 — Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у

розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК10 — Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

Програмні результати навчання

ПРН4 — Вільно спілкуватися державною та англійською мовами усно і письмово з професійних питань.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Основні поняття етнокультурології												
Тема 1. Культура і етнос. Історико-регіональна характеристика культури.	2	-	-	2	12	16	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Українська етнічна і національна культура.	2	-	-	2	8	12	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	4	0	0	4	20	28	-	-	-	-	-	-
Модуль 2. Народна творчість												
Тема 1. Українська народна матеріальна культура та народна кухня.	2	-	-	2	16	20	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Українська народна духовна культура. Усна народна творчість. Українська родинна та календарна обрядовість.	2	-	-	2	4	8	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	4	0	0	4	20	28	-	-	-	-	-	-
Модуль 3. Види і жанри української культури												
Тема 1. Мистецтво як складова культури Українська архітектура та образотворче мистецтво	2	-	-	2	8	12	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Українське музичне та театральне мистецтво.	3	-	-	3	8	14	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Українська література	2	-	-	2	4	8	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 3	7	0	0	7	20	34	-	-	-	-	-	-
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	15	0	0	15	60	90	-	-	-	-	-	-

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Культура і етнос. Історико-регіональна характеристика культури.	2
2	Тема 2. Українська етнічна і національна культура.	2
3	Тема 3. Українська народна матеріальна культура та народна кухня.	2
4	Тема 4. Українська народна духовна культура. Усна народна творчість. Українська родинна та календарна обрядовість.	2
5	Тема 5. Мистецтво як складова культури Українська архітектура та образотворче мистецтво	2
6	Тема 6. Українське музичне та театральне мистецтво.	3
7	Тема 7. Українська література	2
Всього годин		15

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Етнокультурологія як наука: основні поняття, категорії та методи дослідження етнічної культури.	2
2	Етнокультурні особливості харчування народів світу та їхнє значення для професійної діяльності нутриціолога.	2
3	Традиційне житло, побут і господарська діяльність українців: вплив природного середовища на формування способу життя та харчової культури.	2
4	Народна творчість і традиційна культура українців: фольклор, звичаї, обряди та їхнє значення для збереження культурної спадщини.	2
5	Традиційна культура харчування українців: обрядові страви, сезонність харчування та народні уявлення про здоров'я.	2
6	Українське музичне та театральне мистецтво.	3
7	Українська література	2
Всього годин		15

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Написати реферат на тему 'Основні поняття етнокультурології та їх значення для міжкультурної взаємодії'	4

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
2	Проаналізувати культурні цінності та традиції трьох різних етносів і скласти порівняльну характеристику	4
3	Розробити схему взаємозв'язків між поняттями культура, етнос, етнічність та національна культура	4
4	Виконати розрахунок впливу культурних чинників на харчову поведінку у двох різних етнічних групах	4
5	Скласти модель врахування етнокультурних особливостей у розробці програми здорового харчування для різних етнічних спільнот	4
6	Написати реферат про роль народної архітектури у формуванні української культурної ідентичності.	4
7	Проаналізувати традиційні українські обрядові страви та їх значення у святкових обрядах.	4
8	Порівняти особливості народних звичаїв та обрядів у різних регіонах України.	4
9	Розробити схему традиційного українського житла та описати його функціональні особливості.	4
10	Зробити розрахунок сезонних змін у харчових традиціях українського народу та їх вплив на здоров'я населення.	4
11	Написати реферат про роль української народної музики у формуванні національної ідентичності.	4
12	Проаналізувати особливості архітектурних стилів українських дерев'яних церков та їх культурне значення.	4
13	Порівняти жанри української літератури XIX та XXI століть у контексті культурної традиції.	4
14	Розробити схему розвитку українського образотворчого мистецтва у XX столітті із зазначенням ключових напрямів та художників.	4
15	Розв'язати задачу щодо визначення впливу медіакультури на популяризацію українських традиційних свят та обрядів.	4
Всього годин		60

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне опитування для перевірки знань основних понять етнокультурології та народної творчості
- Тестування для оцінки знань про етнічне різноманіття та традиції різних народів світу

- Написання есе або рефератів для оцінки здатності аналізувати культурні особливості та традиції
- Захист проектів або презентацій щодо особливостей української культури та гастрономічної спадщини
- Поточне оцінювання активності та участі студентів у дискусіях та обговореннях
- Підсумковий залік або іспит для комплексної оцінки знань та розуміння матеріалу

Методи навчання:

- Лекційно-практичний метод з використанням мультимедійних презентацій для ознайомлення з теоретичними аспектами
- Метод кейс-стаді для аналізу етнокультурних традицій та гастрономічної спадщини
- Проектний метод для створення студентами власних дослідницьких проектів з міжкультурної харчової поведінки
- Метод роботи з народною творчістю та мистецтвом для глибшого розуміння культурних особливостей
- Дискусійний метод для обговорення ролі етнокультурних чинників у сучасному харчуванні та здоров'ї
- Метод самостійної роботи з використанням джерел та матеріалів з різних культур
- Інтерактивні заняття з використанням мультимедійних ресурсів для ознайомлення з традиціями та звичаями різних народів

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Основні поняття етнокультурології		
Лабораторна робота. Вивчення основних понять етнокультурології та їх застосування	ПРН 4. Вільно спілкуватися державною та англійською мовами усно і письмово з професійних питань. Це модуль спрямований на ознайомлення студентів з базовими поняттями етнокультурології, їх значенням для міжкультурної взаємодії та застосування у практичних ситуаціях. Студенти навчатимуться аналізувати культурні цінності, традиції різних етносів, розробляти схеми взаємозв'язків між ключовими поняттями, враховувати етнокультурні особливості у здоровому харчуванні та створювати програми для різних етнічних спільнот.	25
Самостійна робота. Написати реферат на тему 'Основні поняття етнокультурології та їх значення для міжкультурної взаємодії'		10
Самостійна робота. Проаналізувати культурні цінності та традиції трьох різних етносів і скласти порівняльну характеристику		10
Самостійна робота. Розробити схему взаємозв'язків між поняттями культура, етнос, етнічність та національна культура		10
Самостійна робота. Виконати розрахунок впливу культурних чинників на харчову поведінку у двох різних етнічних групах		10
Самостійна робота. Скласти модель врахування етнокультурних особливостей у розробці програми здорового харчування для різних етнічних спільнот		10

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модульна контрольна. Контрольна робота з основних понять етнокультурології		25
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Народна творчість		
Самостійна робота. Написати реферат про роль народної архітектури у формуванні української культурної ідентичності	ПРН 4. Вільно спілкуватися державною та англійською мовами усно і письмово з професійних питань. Цей модуль присвячений вивченню народної творчості України, її ролі у формуванні культурної ідентичності, традиційних обрядах та харчових традиціях. Студенти ознайомляться з народною архітектурою, обрядовими стравами, регіональними звичаями та сезонними харчовими змінами, що мають значний вплив на здоров'я населення.	20
Самостійна робота. Проаналізувати традиційні українські обрядові страви та їх значення у святкових обрядах		20
Самостійна робота. Порівняти особливості народних звичаїв та обрядів у різних регіонах України		20
Самостійна робота. Розробити схему традиційного українського житла та описати його функціональні особливості		20
Самостійна робота. Зробити розрахунок сезонних змін у харчових традиціях українського народу та їх вплив на здоров'я населення		20
Всього за модулем 2		100

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 3. Види і жанри української культури		
Самостійна робота. Написати реферат про роль української народної музики у формуванні національної ідентичності	ПРН 4. Вільно спілкуватися державною та англійською мовами усно і письмово з професійних питань. Цей модуль охоплює аналіз ролі української народної музики, архітектурних стилів, літературних жанрів та образотворчого мистецтва у формуванні національної ідентичності. Студенти досліджуватимуть вплив медіакультури на популяризацію традицій, а також розроблятимуть схеми розвитку українського мистецтва ХХ століття.	20
Самостійна робота. Проаналізувати особливості архітектурних стилів українських дерев'яних церков та їх культурне значення		20
Самостійна робота. Порівняти жанри української літератури ХІХ та ХХІ століть у контексті культурної традиції		20
Самостійна робота. Розробити схему розвитку українського образотворчого мистецтва у ХХ столітті із зазначенням ключових напрямів та художників		20
Самостійна робота. Розв'язати задачу щодо визначення впливу медіакультури на популяризацію українських традиційних свят та обрядів		20
Всього за модулем 3		100
Додаткові бали нараховуються за участь у наукових і культурно-просвітницьких заходах, підготовку творчих та дослідницьких робіт, виконання індивідуальних завдань підвищеної складності та активну роботу, спрямовану на дослідження і популяризацію етнокультурної спадщини.		+10
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Лабораторні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1388>);

-конспекти лекцій та їх презентації в електронному вигляді <https://elearn.nubip.edu.ua/enrol/index.php?id=1388>;

-Методичні рекомендації для вивчення теми «Матеріальна культура українського народу (Українське народно-декоративне вжиткове мистецтво та художні ремесла. Види та жанри)» у курсі «Етнокультурологія» / Майданюк І. З., Пузиренко Я. В., Сидоренко І. Г. – Київ: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2025. – 53 с.;

Рекомендовані джерела інформації

1. Антропологічний код української культури і цивілізації (у двох книгах) О. О. Рафальський (керівник авторського колективу), Я. С. Калакура, В. П. Коцур, М. Ф. Юрій (науковий редактор). Київ: ІІІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. Книга 1. – 432 с.

2. Борисенко В. К. Традиції і життєдіяльність етносу: на матеріалах святково-обрядової культури українців. – Київ: Унісерв, 2000. – 191 с.
3. Брайченко О., Гримич М., Лильо І., Сокирко О. та ін. Україна. Їжа та історія: збірник есеїв. – Київ: Īzhakultura, 2021. – 286 с
4. Етнокультурологія: навчально-методичний посібник для підготовки студентів за спеціальністю 034 – Культурологія / І. В. Гурова, С. А. Хрипко. – Київ: Вид.-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021.
5. Етнокультурологія: словник-довідник / Автор-укладач Л. М. Маєвська. – Житомир: ЖДУ, 2020.
6. Залізняк Л. Л. Від склавинів до української нації. – К.: Бібліотека українця, 2023.
7. Ігнатенко І. В. Етнологія для народу : свята, традиції, звичаї, обряди, прикмети, вірування українців / Ірина Ігнатенко. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. – 320 с. : іл.
8. Історія європейської цивілізації. Середньовіччя. Експедиції. Торгівля. Утопії/ за ред. Умберто Еко; пер. з італійської О.В. Сминтини, С.А. Кулініч. – Харків: фоліо, 2020. - 700 с.
9. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія). – К., Ніжин, 2020.
0. Татенко В. О. Соціальна психологія націєтворення: суб'єктно-вчинковий підхід : монографія / В. О. Татенко ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020. 140 с.